

ter appetunt. Viri autem nequaquam pruriunt. Nam quod effluit humidum, tenue, frigidumque est, sine colore, infœcundum. ΑΡΕΤΑΕΥΣ Lib. 2. cap. 5. Ἡ γυνόρροια σπερματός ἐστὶν ἀκάσιος ἀπόκρισις συνεχῶς γινομένη, χωρὶς τῆς κατὰ τὸ αἰδοῖον ἐντάσεως, διὰ τὴν τῆς καθεκτικῆς δυνάμεως ἀσθένειαν γινομένην. Seminis profluvium (quod græce γυνόρροϊαν appellatur) est invita ac præter voluntatem excretio, quæ continue, naturalibus non intensis, ex retentis naturæ facultatis imbecillitate provenit. PAVL. AEGIN. Lib. 3. cap. 55. Der Saamen-Fluß, ein Unvermögenderer Saamen-Gefäße, nach welchen ohne Empfindung einiger Wollust der Saamen beständig fließet, dergleichen auch auf eine gewisse Art dem weiblichen Geschlechte wiederfähret.

ΓΥΝΑΙΚΟΜΑΣΘΟΝ, Uter grandius. Γυναικόμασθόν ἐστὶ παρὰ φύσιν αὐξησις τῆς ὑποκειμένης τοῖς μασθοῖς πιμελής. Gynæcomalthon est incrementum præter naturam, ejus pinguedinis, quæ sub mammis est. In Definit. med. GALENO adscriptis. Uebergrösse und allzu fette Brüste. Γυναικόμαστοι, dicuntur viri mammosi & effœminati. Ὅσοι περὶ ταῖς θηλείαις ἔτω καὶ τοῖς ἀρρέσι περὶ τὸν τῆς ἡβῆς χρόνον οἱ μαστοὶ φουσκῶνται κατὰ ποσόν, ἀλλὰ τοῖς μὲν πλείστοις ἀποκαθίστανται πάλιν, ἐπὶ ἐνιαῖον δὲ ἀρχὴν λαβόντες αὐξοῦνται πιμελής ἐπιτερομένης, καὶ γὰρ ἀπρεπείας ἔχουσι ὄνειδος τὸ κατὰ τὴν θηλυότητα. PAVL. AEGIN. Lib. 6. μ. Veluti fœmellis ita & masculis circa pubertatis tempus mammæ intumescunt aliquantulum, sed plurimis iterum subsident, quibusdam autem, ubi incrementum ceperunt, porro augentur pinguetudine uberius nutrita, unde opprobrium indecentiæ est veluti effœmina-

tis, Männer mit starcken Brüsten gleich denen Weibern.

Δ.

ΔΑΚΡΥΟΝ, τὰ δάκρυα, Lachrymæ, ut signum in morbis. Οἷσιν ἐν πυρετοῖσιν ὄξισιν μᾶλλον καυσάδεσιν ἀκάσια δάκρυα παραρρεῖ, τέτοισιν ἀπὸ ἐνῶν αἰμορρογίαν προσδέχεται. HIPPOCR. Lib. 1. Epidem. προαιρέτως δακρύνοντες, ex affectu lachrymantes opponuntur ἀπροαιρέτως δακρύνουσι, illis, qui sine mente plorant, quod mali ominis est. Δάκρυον ἐν τοῖσι ὄξεσι, ἐκόντων μὲν, χρηστὸν, ἀκόντων δὲ παραρρεῖον, κακόν. Lachrymæ in acutis volentibus fluentes, bonæ, nolentibus, malæ. HIPPOCR. Epid. Lib. 6. Sect. 1. Aph. 16. Ab oculorum morbo lachrymari solemne est, sæpe opportunum. Ὅταν δ' ἂν ἠπηγέμων, δακρύνει τῷ ὀφθαλμῷ ἀργεῖ. HIPPOCR. de locis in homine. Si ulcus albuginæ est, illa lachrymare prodest. Der Thränen-Fluß in hitigen Krankheiten, ohne Ursache, ist ein schlimmes Zeichen, oft bedeutet es ein instehendes Nasenbluten; So aber eine Ursache derer Thränen, als Gemüths Bewegungen oder Augen-Krankheiten vorhanden sind, hat es nichts zu bedeuten und ist vielmehr heilsam.

ΔΗΛΗΤΗΡΙΑ Φάρμακα. Venena. Horum Catalogum exhibet PAVL. AEGIN. Lib. V. λ. Ex quibus magis nocentia sunt ζῶα φαρμακὰ: κανθαρίδς, βάκρεσις, σαλαμανδρα, πιτυροκάμπη, λαγῶδς θαλλάσσιος: σπέρματα φαρμακὰ: ὑσοκάμος, κόνιον, ὀπίσματα, μηκώμιον, θαψία, ἐλατήριον, μανδραγόρας: ἑξζῶν: σέρυχρον τὸ μακρόν: μεταλλικὰ δὲ: γυψος, ψιμμύδιον, ἀρσενικόν, σανδαράχη. λιθάργυρος, μόλιβδος. Venena animalia destructiva corporum: Cantharides, Buprestæ, Salamandræ, Eruca pini, Urtica marina; semina corruptiva: Hyscymus,

scyamus, Cicuta. Succī: Papaveris succus, Thapsia, Elaterium, Mandragora. Radices: Solanum furiosum. Metallica: Gypsum, Cerussa, Arsenicum, Sandaracha, Lithargyrium, Plumbum. Gift, was den Körper zerstöhret, als Spanische Fliegen, Berste, Würmer, Bilsen-Kraut, Schirling, Mohn-Safft, hefftige Purgier-Mittel, Allcaun, Tollkraut, Gyps, Bleyweiß, Arsenick, Glette. Nocentes succi nascuntur sponte in homine. Die Säfte des menschlichen Körpers können von sich selbst giftig werden. *Μοχθηρός ἀθροίζεται τις ἐν τῷ σώματι χυμὸς ὡς δηλητηρίω παραπλήσιος.* GALEN. Comm. 3. in 3. Libr. Epid. HIPPOCR. Super verba ἰώδεια ἤμεσε, virulenta vomuit. Nocivus colligitur aliquis in corpore succus veneno similis. Ἐπεὶ καὶ ἄλλα μυρία τῶν ἐν ἀνθρώπῳ τὴν αὐτὴν ιδεάν τοῖς ἐξωθεν αἰτίοις ἴσχει, χυλοὶ φθείροντες ἴσωθεν καὶ ἐξωθεν, ἀλλὰ καὶ νεσοὶ φαρμάκισι δηλητηρίοισι ἰκέλα, καὶ ἀπὸ φαρμάκων ἐμέσει, ἐκκοῖα πυρετῶν ἐνεκα, ὅθεν ἔθεν ἀπεικός, ἐν τῷ λοιμῷ τῷ ἐν Ἀθήνησι, μετεξέτερος δοκέειν εἰς τὰ φρέατα ἐν τῷ πειραεῖ ὑπὸ πελοποννησίων ἐμβεβλήσθαι φάρμακα, ἃ γὰρ ξυνήσαν ἀν τὸ ξανὸν τῶ κακῷ τῶ λοιμώδεως πρὸς τὰ δηλητήρια, ARETAEVS de signis acutor. cap. 7. Sicut alia innumera eorum quæ in homine nascuntur, eandem ideam, quam quæ est in causis externis, habent, succi scilicet corrumpentes externa & interna: Ita & morbi sunt venenis similes: uti a venenis, ita & propter febres vomunt ægroti. Proinde mirum non est, in peste Atheniensī quibusdam visum esse, ac si Peloponensēs in puteos Pyraei venena coniecissent, non enim intelligebant illi convenientiam pestis cum veneno. Die Säfte des Menschen könn-

nen des Giftes Eigenschaften an sich nehmen.

ΔΗΕΙΣ, Morsus a re acri, Δάκνειν enim est mordere. Δῆξις ὑπὸ δριμύτων χυμῶν ἢτοι κατ' ἐντέρων ἢ κατὰ γαστέρος γενομένη καὶ μάλιστ' αὐτῆς κατὰ τὸ σῆμα. GALEN. Comm. 2. in Libr. HIPPOCR. de victu in morb. acut. Rosio ab acribus succis; sive intra intestina sive ventriculum facta, maxime autem in ejus orrificio. Scharffe Säfte können Magen und Eingewende, sonderlich aber den obern Magen-Mund beissen.

ΔΙΑΒΗΤΗΣ, Diabetes continuus & colliquativus urinæ fluxus, ein beständig abmattender Harn-Fluß. Θαύμα τὸ διαβήτεως πάθος, ἃ κατὰ ξυνήδης ἀνθρώποισι, σαρκῶν καὶ μελέων ἐς ἄρον ἢ ξυντήξις ὑγρῆ καὶ ψυχρῆ, ὅπως ἐν ὑδρωφί αἰτῆν, ὅδὸς δὲ ἢ ξυνήδης, νεφροῖτε καὶ κύστις. ἃ γὰρ διαλείπασσι ἄροντες, ἀλλὰ, ὅπως ἐξ ἀφ' ἑξῆος ὀχευτῶν, ἀπαυτος ἢ φορῆ. Paulo post. Τῆ δὲ μοι δοκεῖ καλλέσθαι διαβήτης, ἐπικλησιν ἐκείοντι διαβήτησων, ἐνεκεν ἐν τῷ σκήνει τὸ ὑγρὸν ἃ μένει, ἀλλὰ ὅπως διαβάσθη τῷ ἀνθρώπῳ ἐς ἔξοδον χρέεται. Miraculum quoddam Diabetes qui vocatur affectus, haud ita sæpe hominibus usitatus: carniū ac membrorum in urinam colliquatio frigida atque humida, ut in aqua inter cutem, causa est. Transitus autem consuetus, renes est & vesica. Nam sine intermissione lorium reddunt, & perinde atque canales laxati sunt, indefinens est profusio. Propterea autem mihi videtur vocatus esse diabetes, appellatione, veluti aliquid pertransuentium norante, quia in corpore fluidum non manet, sed veluti filtro utitur homine ad exitum. ARET. Libr. 2. περὶ χροῦ. παθ. cap. 2. Ὅταν δὲ καὶ ταχέως

ταχέως διεξέρχεται τῆτο, καλεῖται μὲν ὑπὸ τινῶν ὕδρες εἰς ἀμίδα τὸ πάθημα, διαβήτην δ' ἔνιοι προσαγορεύουσιν, ἄλλος δὲ τις παλαιὸς ἀνὴρ εἰς ἕρα διάρρῳσιαν ὠνόμαξε. Cum vero etiam statim transcurrit, vocatur a nonnullis ὕδρες εἰς ἀμίδα (id est hydrops matellæ) alii διαβήτην appellant: quidam vero alius antiquus εἰς ἕρα διάρρῳσιαν (id est urinæ profluvium) nominavit. GALEN. περὶ κρισ. Lib. 1. cap. 12. Ὁ διαβήτης, ταχέως τῶν πινομένων ἐστὶ διεξοδος, ἠραμένων τοιούτων οὐκ ἀπέχεται ἐπὶ τῆς διὰ καὶ διψῶσιν ἀμέτρως ὅθεν καὶ διψακὸς ἐκλήθη τὸ πάθος, συνιστάμενον ἀσθενέσης μὲν τῆς καρδιακῆς τῶν νεφρῶν δυνάμεως, ἐξέσωμένης δὲ μᾶλλον τῆς ἐλακτικῆς, καὶ ὅλον ἐξικμαζέσης τὸ σῶμα διὰ θερμοσίαν ἀμετρον. Cum potio protinus, qualis assumpta est, transmittitur, Diaberes vitium appellatur. Qui igitur eo sunt occupati, immodica siti conficiuntur: unde quoque Diphsacon Græci idem malum nominant (qui διψῶν sitim appellant). Origo ipsius ex retentricis renum facultatis impotentia, attracticis augmento, ita, ut totum corpus ob immodicum calorem exhauriat. PAVLVS AEG. Lib. 3. cap. 45. Eine besondere und nicht gar oft vorkommende Krankheit, bestehend in einigem Abfluß des sämtlichen Wassers im Blut mit Verringerung und Abzehrung des Körpers: GALENVS nennt diese Krankheit den Durchfall des Urins oder die Wassersucht des Harnens. Es wird alles, wie es getruncken worden, so fort durch den Urin wieder abgetrieben, wobey grosser Durst vorhanden, daher auch die Krankheit Diphsacus, die durstige Krankheit heist.

ΔΙΑΒΡΩΣΙΣ. Hanc vocem explicat CELSVS. Sæpe scæminæ, quibus sanguis per menstrua non respondet, hunc Lebenstr. Griech. u. Deutsch. Wörterb.

exspuunt, autoresque medici fuerunt vel parte aliqua exesa sanguinem exire, vel rupta, vel ore alicujus venæ patefacto. Primam, διάβρωσιν, secundam, ἐπιμοχασμὸν, tertiam, ἀνατόμωσιν appellant. Ultima minime nocet, prima gravissime. CELSVS Lib. 4. cap. 4. Das Bluten geschieht auf dreyerley Art, entweder durch die von scharffen Säfften zerstreynen Gefässe, oder durch dererselben Riß, oder die Erweiterung ihrer letzten Spitzen.

ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ, τῶν ἐνεσῶτων γνώσις. GALEN. Comm. 1. in Progn. Diagnosis, præsentium est Cognitio. Derjenige Theil der Semiotica oder Lehre von denen Zeichen zur Erkenntniß der Krankheiten, welcher von gegenwärtigen handelt.

ΔΙΑΘΕΣΙΣ, Dispositio ad morbum: morbi causæ, in corpore præsentis, nec dum ad effectum deductæ. Διάθεσις νοσώδης. Morbosa dispositio GALENO Comm. 5. in Lib. 6. Epidem. Hippocr. ὅταν ἀρχεται τις τῶν νέσων συνίσταται. Cum aliquis morbus efformari incipit, hinc διάθεσις φλογιστικῆ, Dispositio ad inflammationem; διάθεσις οἰδηματώδης, Dispositio, ad humores, & plures aliæ, veluti minimæ morborum particulæ. Zu dieser oder jener Krankheit geneigt seyn, derer Krankheiten Ursache bey sich führen.

ΔΙΑΚΟΠΗ, Discissio, Vulnus profundum. Τὰς μεγάλας τρώσεις εἰσιν ὁ Ἱπποκράτης ὀνομάζειν διακοπὰς, Magna vulnera Hippocrates diacopas appellare solet, GALENVS Comment. in Lib. 6. Aph. 18. Dicitur etiam de ossibus, Διακοπή ὀστέου, ossis dissectio, maxime capitis, HIPPOCR. de Capitis vulneribus. Große Wunden, von welchen auch die Knochen verlegt worden.

ΔΙΑΚΡΙΣΙΣ, idem est ac *ἐκκρισις*, quævis evacuatio decernens in morbis: Est etiam in genere totum de eventu morbi iudicium & ipse morbi eventus. Aller Auswurf in Krankheiten. Auch das Urtheil von derer Krankheiten Ausgange.

ΔΙΑΔΕΙΠΤΕΙΝ, Intermittere, de febribus dicitur, inter quarum accessiones, status febre vacuum est, seu *ἀπυρεξία*: τὸ διαλείπειν ἐπὶ τῶν εἰς ἀπυρεξίαν παυομένων παροξυσμῶν λέγεται. GALENVS Comment. ad Libr. 4 Aphor. 43. Intermittere de febribus in statum febre vacuum desinentibus dicitur. Inde *πυρετοὶ διαλείποντες*, Febres intermittentes. Dicit tamen GALENVS, etiam continuas, quibus, etiamsi ad febris defectum status earum haud deveniat, intervallum aliquod lucidum & remissius adest, intermittentes esse: *Συνεχῆς ὀνομάσσει ἔσσι μὴτ' εἰς ἀπυρεξίαν λήγσει, καὶ διαλυμπάνονται τῶς κατὰ μέρος παροξυσμοῖς*: Continuas febres appellant illas, quæ in statum febre vacuum haud desinunt, & aliqua saltim paroxysmi parte desistunt: *εἰσι γὰρ ὄντως, ἐν τῷ μέσῳ τῶν συνεχῶν καὶ τῶν εἰς ἀπυρεξίαν παυομένων*. Sunt enim vere medicæ inter continentes & in apyrexiam desinentes. GALEN. de temporibus morbi. Qui etiam *διάλειμμα* dici vult omne tempus, quod post morbi summum statum est, in quo ille decrefcit: *Τὸ μετὰ ἀκμὴν ἀπαν*. Quidquid post summum statum est, omne. Der Nachlaß in Fiebern ist der Zwischen-Raum zwischen einem und dem andern Anfall mit Beruhigung des Pulses und ohne Hitze. Dergleichen Fieber heißen Wechsel-Fieber. Einige lassen wohl etwas in ihrer Heftigkeit nach, jedoch ohne völlige Beruhigung und heißen continuæ, sie

befinden sich in dem Mittel zwischen denen immerfort dauenden und einerley Hitze habenden, die man Continentes heißet, und denen wechselnden. Der Nachlaß heißt auch beyhm GALENO der Abfall derer Krankheiten nach ihrem höchsten Stande. *Διάλειμμα ἐν ταῖς τῶν τριταίων περιόδοις καλέσσειεν καιρὸν ἀπυρεξίας*. GALEN. *περὶ τῶν ἐν ταῖς νόσοις καιρῶν*. Intermillio, vox in tertianarum intermissionibus usitata illarum, statum febre vacuum denotat, der Nachlaß der Hitze in dreytägigen Fiebern. *Διαλείποντα μὲν ἐστὶ ταῦτα: τριταῖος ἀμ-Φημερῶς, τεταρταῖος, πεμπταῖος*. Autor defin. GALENI. Intermittentia febrium genera sunt hæc: tertiana, quotidiana, quartana, quintana. Die Wechsel-Fieber sind: das dreytägige, das alltägige, das viertägige, das fünftägige: *Οἱ μὲν τριταῖοι μετὰ σφῶδρα τῆ ἔργως ὑπῆρξαντο, τεταρταῖοι δ' ἐν οἰδαμει μετὰ σφῶδρα ἔργως ἀρξάμενοι*. GALEN. ad Glaucon. Therap. L. 1. Tertianæ quidem cum magno frigore incipiunt, quartanam autem nescimus cum vehemente frigore inchoare. Die dreytägigen fangen ihre Anfälle mit heftigern, die viertägigen aber mit wenigem Froste an. *Διαλείποντες εὐτακτοί*, Intermittentes bene ordinatæ: Wohlgeordnete Wechsel-Fieber. *Οἱ μετὰ ἔργως ἢ Φρίκτις ἰσχυρᾶς ἀρχόμενοι σὺν ἰδρωτί δὲ πάντως εἰς ἀπυρεξίαν τελευτῶντες*. GALEN. de Crisib. Lib. 2. Febres cum horrore vel frigore magno incipientes, cum sudore autem omnino in statum febre vacuum desinentes. Die mit Frost anfangen und vermittelst des Schweißes sich in einen Fieberlosen Stand endigen. Intermittentes uti illis majora intervalla sunt, ita durant diutius. *Ἐπὶ τοῖς διαλείπτεισιν ὀξυτάτος τε ἀμα καὶ ἐπι-εκέστα-*

ακέσματος ὁ τριταίος ἐστὶ μακρότατος δὲ καὶ ἀκίνδυνος, ὅσον ἐστὶ αὐτῷ ὁ τεταρταίος, ὁ δ' ἀμφοτεροῦς ἐκ ἀκίνδυνος. GALEN. τῶν πρὸς Γλαύκωμα θεραπευτικῶν. α. Ex intermittibus celerrima simul & maxime regularis est tertiana, longissima & periculi expers, ex se ipsa, quartana, aut quotidiana periculo haud caret. Das dreytägige Fieber ist unter denen wechselnden das kürzeste, das viertägige das längste; beyde sind an und vor sich selbst ohne Gefahr; das alltägliche wechselnde ist nicht ohne Gefahr. Febres intermittentes complicantur inter se: Gemischte Wechsel-Fieber. Ἡ τριταίος διπλοῖ ἢ δύο τριταίος τυγχάνουσιν ἢ πάλιν δύο καὶ τρεῖς τεταρταίος, ἢ ὅταν, λόγῳ χάριν, τριταίῳ συμπέσῃ τεταρταίος. GALEN. de Typis. Si tertianæ duplicentur, aut duæ tertianæ fiant, aut iterum duæ quartanæ aut verbī causā tertianæ complicetur quartana. Das doppelte dreytägige: Das doppelte viertägige, das aus dem viertägigen und dreytägigen gemischte. Διαλείποντες ἀνομάτως χλιαυόμενοι. HIPPOCR. Coac. Prænot. Intermittentes sine ordine invadentes, ohne Ordnung lauffende Wechsel-Fieber. Febres intermittentes quandoque nullum constantem typum servant, Erraticæ dictæ, Wechsel-Fieber ohne Ordnung. Ὅι δὲ διαλείποντες καὶ λαμβάνοντες πεπλανημένως, φθινώδεις μάστιγα ἐς τεταρταίων ἐπιεικέως μεδίσανται καὶ μᾶλλον τοῖσιν ὑπὲρ τὰ τριτάκοντα ἔτα γεγονόσιν, αἱ δὲ ἀποσάσεις τῆ χειμῶνος γίνονται τε μᾶλλον καὶ πάνοντα βραδυτέρῃ καὶ ἥσσον παλινδρομέσιν. HIPPOCR. Coac. Prænot. Intermittentes sine ordine invadentes, autumnales magis, tandem in genuinam quartanam desinunt, illis maxime, qui trigésimo anno majores sunt. Hæ mutationes hyeme magis fiunt,

fero desinunt, rarius retrovertuntur. Die ungewissen irrenden Fieber tragen sich meistens im Herbst zu, verändern sich in viertägige, die den Winter durch dauern, aber desto beständiger geheilet werden, und nicht wiederkommen. Ὅι πυρετοὶ εἰ μὴ διαλείποντες, ἢ ἰσχυρότεροι διὰ τριτῆς γένωνται, ἐπικίνδυνοι. ὅτω δ' ἂν τριτῆ διαλείπωσι, σημαίνει, ὅτι ἀκίνδυνοι. HIPPOCRAT. Aph. 7. 62. Febres non intermittentes si per tertiam vehementiores fiunt, periculosa. Quocunque autem modo intermittant, significant, se periculi esse expertes. Halbe dreytägige, welche über den dritten Tag eine Verschlimmerung aller Zufälle haben, und deswegen gefährlich sind, da hingegen alle, die einen vollkommenen Nachlaß machen, ohne Gefahr sind. Διαλείποντων μίξις τοῖς συνεχέσιν. GALEN. περὶ κρῖσεων β. Intermittentium miscela cum continuis. Hitzige Fieber mit Wechsel-Fiebern gemischt. Ὅι διαλείποντες πυρετοὶ ἔτε κακοῦδες γίνονται, καὶ ἐς νοσήματα ὀξεία καθίστανται. HIPPOCR. Epid. 7. Intermittentes febres aliquando malignæ evadunt, & in morbos acutos transeunt. Wechselnde Fieber werden oft unartig und verwandeln sich in hitzige.

ΔΙΑΝΟΣΕΕΙΝ, Morbo diuturno affligi. Χρονίως νοσήσαι, chronice laborare. Est etiam, varia schemata & mutationes in morbo experiri. GALENVS Comment. in Hippocr Prorrh. Μετάπτωσιν ἔχειν, ποικίλως ἄλλα διαδεχομένων συμπτωμάτων, Lange fracken, aus einer Krauckheit in die andere fallen.

ΔΙΑΠΗΔΗΣΙΣ. Est sanguinis per varias vasorum tunicas, salvis ipsis manentibus vasis, eruptio: Ἡ κατὰ διαπήδησιν αἵματος πτύσις παντελῶς ὀλίγη καὶ λεπτὴ τὴν σύσασιν, ἀραιῶντε τῶν αγγείων

γείων ὑπαρχόντων, ὥστε μὴ εἶργειν αὐτά.
 *Αιματος ὀρρώδης ἐκκρίσις. Per diapede-
 sin sanguinis sputum omnino pauci
 & tenuis quoad consistentiam, vasisque
 ita raris, ut continere haud pos-
 sint: Sanguinis serosi evacuatio, Das
 Bluten ohne Riß eines Gefäßes, wenn
 das währichte Blut durch die zarten Zwi-
 schen-Räume derer Wände eines Gefäß-
 ses durchdringet. Expressionem sive
 sudationem appellat AVRELIANVS
 Tard. Passion. Lib. 2. Cap. 10.

ΔΙΑΠΝΟΗ ΑΔΗΛΟΣ, Insensibilis
 transpiratio, cujus haud obscure me-
 minit GALENVS Comm. ad Hippocr.
 Libr. 2. Epid. aph. 28. Der unem-
 pfindliche Dampf durch die Haut.

ΔΙΑΠΥΘΗΣΙΣ Suppuratio: Διαπυθῆ-
 σαν καὶ ἐκτραγῆν Φύμα: Suppuratus ru-
 ptusue abscessus. HIPPOCR. Epid.
 Libr. 4. 82. Eine entzündete Geschwulst
 welche endlich schwürig wird. Διάπυον,
 Purulentum: Διάπυον ἥπαρ. Puru-
 lentum hepar. HIPPOCR. Epid. Lib. 7.
 Aph. 45. In Eyster oder Geschwüre
 aufgelöste Entzündungen, als eine schwü-
 rige Leber.

ΔΙΑΡΡΟΙΑ, Fluxio alvi, Der Durch-
 fall. Vti morbus primarius. Κοιλίη,
 σπλάγχχνον πεπτήριον, κάμνει τὴν πέψιν,
 ὁκοτε διάρροια τὸν ἀνθρώπου ἰσχει. καὶ
 εἰσι ὑγρῆς προφῆς ἀπέπτα ἢ διάρροια
 ἀλλ' ἢ μὴ ἐπὶ σχεδὸν τῆς αἰτίας γίνετο
 τόδε ἐς μίην ἢ δευτέραν ἡμέραν μάνην.
 πρὸς δὲ, καὶ ὅλος ὁ ἀνθρώπος ἀσθενέει,
 ἀτροφίη τῆ σκίνεος, χρονίη νόσος ἢ κοιλια-
 κὴ γίνετα, ἀτονίη τῆ πέσσαντος θερμῆ,
 καὶ ψύξις τῆς κοιλίης, εὔτε λύετα μὲν ἐς
 θερμὸν ἢ τροφῆ, ἀλλ' ἐκ ἐκπέσσει θερ-
 μὸν, εἰς ἐς χυμὸν εἰκῆτον τρέπει, ἡμιτελεῖα
 δὲ λείπει, ἀδρανίη τῆ τέλεος. Venticu-
 lus, concoctioni destinatum viscus, in
 concoquendo laborat, cum alvi pro-

fluvium, quod Græci diarrhæam vo-
 cant, hominem premit, & est liquidi
 alimenti incocti profluvium: nisi a re-
 centi & proxima causâ unum aut alte-
 rum tantum diem permanente oriatur.
 Præterea & totus homo debilis reddi-
 tur, quia corpus non alitur: unde long-
 us morbus, celiacum quem vocant,
 efficitur. (Latine ventricularis dici pot-
 est) ob concoquentis caloris imbecillita-
 tem, frigusque ventriculi: cum lique-
 scit quidem a calore alimentum, sed
 non concoquit calor, neque in succum
 proprium vertit, semicoctum imperfe-
 ctumque relinquens, cum perfectio-
 nem assequi non possit. ARET. Lib. 2.
 cap. 7. Διάρροια ἐστὶ ἐνευματισμὸς πλείων
 κοιλίας ἀνευ φλεγμονῆς καὶ ἐκνώσεως, πο-
 λυχρόνιος. Diarrhæa est fluxio alvi
 copiosior & diuturna, sine inflamma-
 tione & ulceratione. GALEN. in Def.
 med. Aequivoce dicitur. Εἰς ἕρα
 διάρροια ὁ διαβήτης Diabetes, Diarrhæa
 urinæ. Der Durchfall ist größtentheils eine
 Würckung scharffer Säfte, die von einer
 schlimmen Verdauung derer Speise her-
 kommen: In uneigentlichem Verstande
 wird auch der häufige Harn-Fluß also
 genennet. Aliquando diarrhæa sym-
 ptoma est, mox salutare, mox noxium.
 Bisweilen ist der Durchfall ein Zufall
 anderer Kranckheiten, offit mit Nutzen,
 offit mit Schaden. Ἐπὶ πλευριτίδος ἢ
 ὑπὸ περιπνευμονίης ἐχομένῳ διάρροια ἐπι-
 γενομένη, κακόν. HIPPOCR. Aph. Sect. VI.
 Pleuritide aut Peripneumonia derento
 fluxus alvi superveniens, malum. Der
 Bauch-Fluß ist in Lungen- und Brust-
 Entzündungen schädlich.

ΔΙΑΤΡΙΒΕΙΝ, Cunctando tempus
 terere: Hinc HIPPOCRATES Libr.
 de Capitis Vulneribus, Μὴ διατρίβειν,
 non cunctandum. Der in allen Euren
 schäd-

schädliche Verzug. Dicitur etiam de morbis chronicis seu longis.

ΔΙΑΦΘΟΡΑ, Corruptio humorum, Verderbnis derer Säfte. Διαφθορά τις ἐν τοῖς ζώοις δύναται γενέσθαι τηλικαύτη τὸ μέγεθος, ὡς ἰψὶ θηρία παραπλησίαν ἔχειν ποιότητά τε καὶ δύναμιν. GALENVS Lib. 6. de locis affectis cap. 5. Corruptio quædam in animalibus fieri potest tanta nocendi magnitudine, ut viperæ veneno similem qualitatem & vim habeat. Die Säfte im Eörper können giftige Eigenschaften an sich nehmen.

ΔΙΑΦΘΟΡΗ, Fætus corruptio, abortio. Μακρὰ νῆσοι ἐν διαφθορῇ. HIPPOCR. in Coac. prænot. Magni morbi ex abortionibus. Διαφθείρειν τὸ ἔμβρυον, Fætum ejicere: Das Unrichtiggehen, oder der Verlust derer Früchte schwangerer Weiber, daher grosse Krankheiten entstehen.

ΔΙΑΦΟΙΝΙΣΣΕΣΘΑΙ, Rubefieri. Dicitur de cute, dum illa in febribus malignis, veluti vibicibus a flagris erubescit, quod valde malignum est. διαφοινίσσονται δὲ μάλιστα. Erubescunt, ac si flagris cæsi essent. HIPPOCR. in Coac. prænot. Pest Striemen.

ΔΙΑΦΟΡΕΙΝ, Sudare. Semper beneficium in morbis. Schwitzen, welches in Krankheiten allemahl heilsam ist. Ἐν τῷ διαφορεῖν ἰάται τὸ γεγονός ἤδη τῆς φλεγμονῆς. GALEN. Meth. Med. L. 13. Sudando curatur, illud, quod incallescendo factum est. Durchs Schwitzen wird die Entzündung zertheilet. Διαφορήσις ἀδελος. Vertit CAELIVS AVRELIANVS Lib. 2. cap. 32. Dissectio occulta: Der Dampf durch die Haut, Der geringste Grad des Schweisses. Vide Ἰδρῶς.

ΔΙΑΧΩΡΗΣΙΣ, διαχώρημα. Quod secedit de corpore: Aller Auswurf.

Equidem de quavis evacuatione prædicatur διαχώρησις, magis tamen de secessu fæcum alvinarum. Ita GALENVS Comment. ad Libr. 2. Aph. 18. διαφέρει υποχώρησιν ἢ διαχώρησιν εἰπεῖν: Ἡ μὲν ἂν υποχώρησις ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν γαστέρα μόνων λέγεται, κοινὸν δὲ τὸ τῆς διαχωρήσεως ὑπάρχειν ἐγχωρεῖ ὄνομα. Est aliquid differentia, inter υποχώρησιν & διαχώρησιν dictiones: Nam υποχώρησις dicitur saltim de iis, quæ per alvum secedunt, commune autem διαχωρήσεως omnibus evacuandis nomen est. Dicitur etiam διαχώρησις ὕρων; urinæ excretio. Frequentissime Διαχώρημα Fæcem alvinam denotat: Stuhlgang. Θεμβώδεια αἵματα διαχωρεῖσι, HIPPOCRAT. Coac. Prænot. Grumosus sanguis alvo secedit: Διαχώρημα καθαρόν, secessus purus naturali similis; Fæcum inspectio semiotices pars haud est infima. Ἰδὲν δὲ τὰ διαχωρήματα, ἢ μέλαν διαχώρησιν χρώμα, ἢ καθαρόν, ὅποια ὑγμῖνοντος ἂν εἴη διαχωρήματα. HIPPOCR. de ratione victus in morbis acutis. Inspicienda quoque dejectio, num vehementer nigra colore fuerit, an pura, qualia sunt sanorum stercora. Zeichen derer Krankheiten im Stuhlgange. Διαχώρημά ἐστιν ἄριστον, τὸ μαλθακὸν τε καὶ ξυνεσκηκός, καὶ τὴν ὥρην, ἣν περὶ καὶ ὑγμῖνοντι ὑπεχώρει, πλεῖθος δὲ πρὸς λόγον τῶν ἐσιόντων. HIPPOCR. Progn. 1. Optima dejectio est mollis & consistens & hora, qua sano dejecta fuit, & quantitate par assumptis.

ΔΙΑΤΜΩΝ φλεγμονὴ καὶ σκληρία, εἰσθ' ὅτε καὶ πυρετὸς γίνεται. PAVLVS AEGINETA. Lib. 3. v. Testiculorum inflammatio & durities, quandoque cum febre fit, Schwellende und entzündete Testiculi.

ΔΙΝΟΣ, Vertigo, *ἰλιγγος* veluti THEOPHRASTVS habet, si caligo oculis circum est, σκοτόδιος. Exponit GALENVS Comm. 4. in Libr. de victu acutorum: Όταν ἡ κεφαλὴ περιφέρεσθαι φαντάζεται, δίνος ἐνομάζεται τὸ πάθος, ὅταν δὲ σκοτώδης ἡ ὄψις ἅμα τῷδε φαίνεται, σκοτόδιος καλεῖται, καὶ γίνεται διὰ κίνησιν ἀτακτον φυσώδης πνεύματος. Si caput circumagi videtur δίνος appellatur morbus, si tenebricosus visus apparet σκοτόδιος audit: Aliter EROTIANVS. εἰ φέρεσθαι δοκεῖ τὰ ὀρώμενα: Si ea, quæ ob oculos sunt, circumagi videntur. Schwindel, entweder mit Umdrehen derer vor dem Gesichte befindlichen Sachen, oder mit Schwarzwerden vor denen Augen: Vertiginem caducam. HIPPOCRATES indicat de Vuln. Capitis Libro δίνος ἔλαβεν καὶ σκότος καὶ ἔπεσεν. Vertigo inuasit & visus tenebricositas & cecidit. Der fallende Schwindel, bey welchem sich die Kranken nicht aufrecht halten können.

ΔΙΟΝΥΣΙΣΚΟΙ ὀσώδεις ὑπεροχῇ ἐγγύς κροτάφων γιγνώμενα, λέγονται δὲ κέρατα, GALENVS Defn. Eminentiae oſſeæ ad tempora, vocantur autem cornua. Erhöhungen an denen Schläff. Knochen, gleich denen Hörnern.

ΔΙΣΤΙΧΙΑ. Διστιχία εἰν ἑτέρα εἶδη παρὰ φύσιν κατὰ τὴν ταρσὴν ἐκφύσις. Distichia est alterius pilorum ordinis exortus in summa palpebræ ora, præter naturam GAL. in Def. med. Doppelt wachsende Augen-Haare, wodurch das Auge zum Thränen gereizet wird. Legitur etiam διτριχία hinc, Διτριχίαν λέγεται ὁ ὀφθαλμὸς, ὅταν ὑπὸ τὰς κατὰ φύσιν τρίχας ἄλλαν ὑπεφύεσσαν νύσσοσι τὸν ὀφθαλμὸν καὶ ῥευματίζῃσι. GALEN. Introd. l. Medic. Oculus διτριχίαν dicitur, si sub ciliis, quæ secundum naturam

sunt, nascentes alii, pungunt oculum & ad lachrymandum excitant. Vide Φαλάγγωσις.

ΔΙΨΑ Sitis. Δίψα ἐπιπόλαιος σμικρά. HIPPOCR. Libr. 6. Epid. Sect. 4. Aphor. 21. Modica sitis febris modestiam designat, sed ἀδίψια, sitis defectus, si ægri vehementer febriunt, anceps signum. Durst, wenig Durst, zeigt ein geringes Fieber an, allein ohne Durst seyn, ist bey hitzigen Fiebern ein schlimmes Zeichen. Δίψα παραλόγως λυθεῖσα ἐν ὄξεσι, κακόν, HIPPOCR. Proorrh. Libr. 1. Sitis præter rationem cessans in acutis, malum. Mangel des Dursts ohne Ursache, ist ein schlimmes Zeichen.

ΔΙΨΑΚΟΣ, Vide διαβήτης.

ΔΟΘΙΗΝ, Furunculus, Anthrax. Eine harte entzündete Drüsen-Geschwulst, mit Fieber, welche in kein gutes Exter ausbricht, sondern einen blutigen fressenden Ichor giebt. Ὁδοθίην ὄγκος ἐστὶν ἀποσηματώδης ἐκ παχέων χυμῶν ἐν τοῖς σαρκώδεσι μάλιστα τόποις συνισάμενος. ἐπιεικῆς μὲν ὑπάρχων ὅταν ἐν αὐτῷ μόνῳ συνίσταται τῷ δέρματι, κακοήθης δὲ, ὅταν ἐκ πλείονος ἀνίσχη βλάβος. Furunculus tumor est abicessum præ se ferens, qui ex crassis humoribus in carnosis pleurumque partibus concipitur: mitis quidem, cum in sola cute coit, pernicax autem malignusque, ubi subter actis radicibus in superficiem erumpit. PAVL. AEG. Libr. 4. cap. 23. Περὶ δὲ δοθίηνος ταῦτ' εἰπεῖν ἐνεσι, ὡς ἄτος ὄγκος ἐστὶν ἀποσηματώδης ἐκ παχέων χυμῶν, ἐν τοῖς σαρκώδεσι μάλιστα τόποις συνισάμενος ἐπιεικῆς μὲν ὑπάρχων, ὅταν ἐν αὐτῷ μόνῳ συνίσταται τῷ δέρματι. κακοήθης δὲ, ὅταν ἐκ πλείονος ἀνίσχη βλάβος. διαγνώσεις δὲ τῆτο τῆτε ὄψει καὶ τῆ ἀφῆ, τὴ περίε τόπα, τὴ δοθίηνος ἐπαφόμενος. De furunculo autem, quem δοθίηνον appellant, hoc

hoc dicere licet, quod tumor sit abscessum referens, qui ex crassis humoribus ortus, in carnosissimis partibus consistit: benignus quidem, si in cute tantum coagmentatur, at malignus, quando altius actis radicibus in superficiem erumpit. Dignoscet id, tum visu, tum tactu, locum circumquaque furunculum contrectans. ACTVAR. Lib. 2. περί διαγν. παθ. cap. 32. Die kleinen Haut-Schwären sind nicht bedenklich, so sie aber tieff sitzen, sind sie zur Gangraena geneigt, sonderlich in epidemischen hitzigen Fiebern.

ΔΟΞΑ, Opinio, Selbst erwählte Meynungen ohne Beweis. Οικεται πάντα τὰ καλὰ καὶ συγκέχεται καὶ διεφθαρταί, μηδενὸς ἀλήθειαν σπεύδοντος, ἀλλὰ τὴν δόξαν μόνον. GALEN. Meth. Med. Lib. 2. Commoventur omnia bona & confunduntur, nemine veritatem affectante, sed saltim opiniones. Heut zu Tage gehet es alles unter einander, niemand sucht die Wahrheit, sondern nur willkührliche Meynungen.

ΔΡΑΚΟΝΤΙΟΝ, Dracunculus, der Wurm unter der Haut. Δρακόντιον ἐστὶν ἕλκος φορὰν ἐπ' αὐτὸ ἔχον νεῦρα ἀπὸ τῆς πλησίον μέρους. Εἴρηται δὲ δρακόντιον, ἐπεὶ ἐν ταῖς κινήσειν ἀναχωρεῖ τὸ νεῦρον ἐπὶ τὸ ἕλκος, καὶ κρύπτεται ἐν αὐτῷ. Dracunculus est ulcus quod ad se nervum a propinqua parte delatum habet. Dicitur est autem dracunculus, quod nervus in motionibus ad ulcus abscedat, in eoque occultetur. GALEN. in Def. med. Rectius. PAVLVS: Ἐν Ἰνδικῇ καὶ τοῖς ἀνω τῆς αἰγύπτου τόποις τὰ λεγόμενα δρακόντια συνίστανται, καθάπερ ἐλμινθώδη τινὰ ζῷα, ἐν τοῖς μυῖδεσι τῶν μοσίων, τοῖς δὲ βραχίονι, μηροῖς, κνήμασι, ἐπὶ δὲ τῶν

παιδίων, καὶ πλευροῖς ὑπὸ τῷ δέρματι συντάμενα καὶ κινέμενα σαφῶς. In India & superioribus Aegypti locis dracunculi generantur, ceu animalia quaedam lumbricos imitantia, in partibus musculosis, puta, brachio, femore, tibia: in pueris, etiam latera sub cute perreptant, & palam moventur. PAVL. AEG. lib. 4. cap. 59. Die Erfahrung hat gelehret, daß würckliche Würmer unter der Haut derer Thiere wachsen, wenn sie von einer Art Fliegen gestochen wird, die ihre Eyer in die mit ihrem Stachel gemachte Wunde leget, woraus Würmer wachsen.

ΔΥΝΑΜΙΣ Facultas: αἰτία ἢ ἐστὶν δραστικὴ. GALENVS de plenitudine Libro. Quævis causa aut substantia efficax, respectu ad hominem ejusque facultates: exponente HIPPOCRATE de antiqua medicina Libro τῶν χυμῶν ἀκρότης καὶ ἰσχύς, humorum perfectio ad summum progressa & hominis robur. Deinde prædicatur δύναμις de medicamentorum effectibus passim apud Græcos. Kräfte, Vermögen derer körperlichen Ursachen. Die natürliche Kraft lebender Körper. Kräfte derer Arzneyen. Vis vitæ superstes in morbis, die übrige Lebenskraft in Krankheiten; die Natur. Πειραταί ἡ φύσις ἑαυταῖς χρωμένη δυνάμεσι, ὁμοίαν μὲν τοῖς τρεφομένοις ὅσον ἂν ἐγχαρεῖ γενέσθαι χηρῶν, ἐκκενῶν δὲ τὸ μὴ τοῖστον; ἦν δὲ ποτὲ διὰ πάχος ἢ πλεῖθος ἢ γλισχρότητα τῆς περιττώματος ἢ τινὰ σέγνωσιν τῶν ὀδῶν ἀδυνατήσῃ πᾶν ἐκκεῖναι τὸ μοχθηρὸν, ἀναγκαῖον, αὐτῷ χρονοζέοντι κατὰ τὸ τῆς ζῶας σῶμα, διαφθεῖρασθαι. GALEN. de diff. febr. Lib. 2. p. 332. Tentat natura semper proprii usa viribus, adæquare equidem nutriendis, quidquid adhuc infuerit optimi, eji-

ejiciens autem, quod tale haud fuerit, si autem propter crassitiam aut copiam aut tenacitatem excrementitii, aut angustiam viarum, haud poterit omne ejicere turbidum, necessarium, hoc moram neccente in animali corpore, corruptelam fieri. *Ἀναμάχεται γὰρ ἡ δύναμις καὶ διαγωνίζεται πρὸς τὰ λυπᾶντα μέχρι περὶ ἂν ἐκμοχλεύσῃ τε καὶ διώσῃ τὰ πάντα.* GALEN. de Caus. Sympt. L. 5. Conflictatur ergo vis & colluctatur, contra ea quæ affligunt, donec arietando commoverit & diffregerit omnia. *Ἡ κατ' ὀρεμὴν κινήσεως δύναμις.* GALEN. de Loc. affect. L. 3. Imperum faciens. Vita superstes. *Καταλειπόμενον τῆς δυνάμεως μικρὸν καὶ ἀμυδρὸν, μὴ ὅσον αὐταρκῆς εἰς τὴν ὠφέλειαν τῆ πεπονδότητος.* GALEN. τῶν πρὸς Γλαύκωνα Θεραπευτ. β. Residuum virtutis parvum & obscurum non sufficiens ad auxilium patientis. Die Natur bedienet sich ihrer Kräfte, dasjenige, was in die Aehnlichkeit derer Grundtheile des Körpers annoch verwandelt werden kan, bezubehalten und zu ändern, das überflüssige aber, damit es nicht faule, auszuwerffen. *Ἡ μέγεθος νοσήματος, ἢ ὀρεμὴν δυνάμεως ἀσκέει διαγινώσκειν, ἢ τὴν μέλλουσαν ἀκμὴν προγινώσκειν: καὶ μὲν ἀνευ τῆς τῶν τριῶν τέτων ἀκριβῆς διαγνώσεως, εἰ ἐνδέχεται περὶ σωτηρίας εἶναι δυνατόν ἐξευρεῖν, ἢ μᾶλλον ἢ, εἰ φορτίον τις ἱκανὸς κομίζειν ἔσοιτο, χωρὶς, τὸ καὶ τὴν ὀρεμὴν εἰδέναί τε ἀνθρώπων, καὶ τὸ μέγεθος τῆ φορτίου, καὶ τὸ μῆκος τῆς ὁδοῦ.* GALEN. de Crif. L. 3. Et magnitudinem morbi & robur virtutis adsuascendum est discere, & id, quod in morbo summum erit, prænoscere: Et quidem sine horum trium exquisita cognitione non sperandum circa salutem aliquid posse inveniri, non plus fuerit (scire), utrum aliquis onus

aptus sit ferre, nisi & robur hominis sciat & oneris magnitudinem & durationem viae. Man muß die Größe der Krankheit mit denen Kräften des Kranken in Vergleichung stellen, um zu wissen, ob etwas helfendes erfunden werden könne. So wie man wissen muß, wie stark der Träger sey, dem man eine Last aufbürdet, auch wie schwer die Last und wie weit der Weg sey. *Ἐὰν ἐπὶ πλείονα χρόνον ἀπεπτον διαμείνῃ τὸ νόσημα, κίνδυνος ἀπολέσθαι τὸν ἀνθρώπον, εἰμὴ ἀρα τὴν ἀντέχουσαν τῷ νοσήματι δύναμιν ἰσχυροτάτην ἔχει.* GALEN. Comm. 2. in Progn. Hippocr. Si longiore tempore crudus manserit morbus, periculum perire hominem, nisi resistentem morbo vim fortioerem habeat. Wenn die Krankheiten zu langwierig sind, ist Gefahr vorhanden, daß die Kraft nicht zu reichen möchte. *Vis vitæ, morbis sufficiens.* Zureichendes Vermögen, die Krankheit zu überstehen. *Ἡ δύναμις οἶον μάχην τινα ἔχει ἰσοσθενῆ.* GALEN. Comm. 2. in Progn. Hipp. *Vis vitæ veluti luctam habet incerto Marte susceptam.* *Vis parva in morbis.* Wenig Kräfte in Krankheiten. *Ἡ δύναμις ἀσθενῆς γίγνεται, ἐνίστοε, καὶ διὰ καχεξίαν τὸ κάμνοντος καὶ διὰ γῆρας.* GALEN. Meth. Med. L. 10. *Vis vitæ imbecillis fit quandoque, & propter viscosos laborantis humores & propter senium.*

ΔΤΣ, Particula difficultatem omnis actionis exercendæ indicans.

ΔΤΣΑΛΘΕΣ, Quod curatu difficile, uti ἀναλθές, quod curari omnino nequit. Schwer zu heilen, unheilbar.

ΔΤΣΑΝΙΟΣ, δυσήνιος, Morosus æger, asper, molestus, in minima quavis re timidus, ita exponit HESYCHIUS: *Δυσήνιοι, ἀπειθεῖς, δυσάγαγοι, ἐπὶ πολλὰ σκύ-*

σκύθρωποι ἐπὶ μικροῖς μεγάλα ὀργιζόμενοι, ἀνυπότακτοι. Qui duci nequeunt, immorigeri, conductu difficiles, valde morosi, in parvis valde offendentes, haud subjecti medicorum consiliis. Unartige, närrische, ungehorsame Krancke, die sich über alle Kleinigkeiten Gedanken machen.

ΔΥΣΕΛΚΙΑΙ, Ulcerum difficilis sanatio, ob humorum pravitatem, quos si qui habent, dicuntur δυσελκείες, quibus, si quid ulceratum est, difficulter sanescit, sicut ἐνελκείες, quibus, ob humorum bonitatem, quod læsum est coalescit facile. HIPPOCR. Libr. de ratione victus in morbis acutis. Die eine heilbare Haut haben, denen die Schwären wegen der Güte ihrer Säfte bald heilen. Da andern dergleichen Schäden wegen Unreinigkeit derer Säfte schwer zu heilen sind.

ΔΥΣΕΜΕΕΙΝ, Ad vomitum proclivem esse nec vomere, hinc stomachari vehementer, conjungit HIPPOCRATES de natura mulierum Libro. Στένειν καὶ δυσεμεῖν, torqueri & difficulter vomere, Würgen, beschwerliches Brechen. Παραίττειν alibi: vide ἐμετος.

ΔΥΣΕΝΤΕΡΙΗ, Intestinorum difficultas cum exulceratione, vertente CELSO, ἔλκωσις ἐντέρων, Exulceratio intestinorum. GALEN. Libr. 6. de Locis affectis. Recte definitur ab Autore Definitionum medicarum GALENI: δυσεντερία ἐστὶν ἔλκωσις ἐντέρων μετὰ φλεγμονῆς καὶ ἀποκρίσεως αἱματώδων ἢ τραγωδῶν ἢ καὶ ἀπολυμμάτων, μετὰ τῆς δάκνυσθαι καὶ ἀλγεῖν τὴν κοιλίην καὶ τὰ ἐντερα. Difficultas Intestinorum, eorum est exulceratio cum inflammatione & excretionem sanguinolentarum fæculentarum & strigmentosarum rerum cumque mortificatione ac dolore imi ventris

Lebensstr. Griech. L. Deutsch. Wörterb.

ac intestinorum: Sedes morbi in tenuibus crassisque intestinis est. ARETAEVS, de signis morb. chron. Lib. 2. cap. 9. τῶν λεπτῶν καὶ παχέων ἐντέρων ἔλκωα, Tenuium crassorumque intestinorum ulcus, vocat. Sunt autem varia præter sanguinem, quæ exeunt. Δυσεντερία, ὅταν ἔχη, ὀδύνη ἔχει, κατὰ πᾶσαν τὴν κοιλίαν καὶ τρέφεται, καὶ διαχωρεῖται χολήτε καὶ φλέγμα καὶ αἷμα συγκεκαυμένον. HIPPOCR. de morbis Libro. Dysenteria si quem tenet, dolor invadit & tormina toto ventre sunt, & secedit bilis, pituita ac sanguis febre exustus: Periculosus ille morbus est, tunc maxime, si profunda sunt ulcera & febris mala adest: Νοσείει τὸ ἐντερον καὶ ζύεται καὶ ἔλκωται, γίνεται δὲ αὐτὴ ἢ νῆστος καὶ μακρὴ καὶ πολυπόνος καὶ θανατώδης, καὶ ἢ μὲν ἐπὶ τῆ σώματος ἰσχύοντι θοραπέυεται, ἐλπίς διαφυγῆν, ἢ δὲ ἤδη ἐκτετηκός καὶ τῆς κοιλίας παντάπασιν ἐλκωμένης, ζωῆς ἀδεμία ἐλπίς. Aegrotat intestinum & roditur & exulceratur, & hic morbus & magnus & laboriosus & lethalis & si corpore adhuc valente cura suscipitur, spes effugere, eo autem jam colliquefcente & ventre ubique ulcerato, vitæ nulla spes. HIPPOCR. ibid. Est etiam quædam dysenteria benignior, cum sanguinis profluvio sine ulcere. Αἱματὸς κένωσις δι' ἐντέρων χωρὶς ἔλκωσως. GALENVS Comm. ad Hipp. Lib. Epid. 5. aphor. 6. Sanguinis excretio sine ulcere; Prior dysenteria alba, hæc δυσεντερία ἐρυθρὴ, dysenteria rubra, dicitur. HIPPOCR. Lib. 2. Epid. & δυσεντερία αἱματώδης. GALENO Αἱματώδης ἐκκρίσις διὰ τῶν ἐντέρων. Sanguinea excretio per intestina: Ἡπατικὴ αἱματώδεις ἐκκρίσεις: Hepaticæ sanguinis excretiones, Fluxus hepaticus, qualem a totius corporis plethora illis accidere

GALENVS notat, quibus membra præfecta sunt. Blut-Fluß durch den Stuhlgang mit Schmerzen, Fieber, die Ruhr. Die weiße Ruhr, wenn nach einer heftigen Entzündung derer dünnen und groben Eingeweyde die innere Haut epytericht wird, dahero eine hautigte mit Blut und Schleim auch Galle vermischte Materie abgethet: Diese Art der Ruhr ist mehrtheils tödtlich. Die rothe Ruhr, wenn mit einem geringen Fieber und wenigen Schmerzen klar und hell Blut abgethet: Ofte fließet das Blut ohne Schmerzen durch den Stuhlgang, in grösserer Menge als bey dem goldenen Ader-Fluß zu geschehen pfleget, dieses ist ein aus denen geöffneten Spitzen derer Adern, welche die Pforten Ader ausmachen, stießendes Blut, dergleichen ofte von Bollblütigkeit sich zuträgt. GALENVS hat bemerckt, daß nach der Amputation derer Gliedmassen, sich dergleichen Blut-Fluß zutrage. Vid. Ἡπαρ. Ἐντέρων τὰ μὲν ἄνω λεπτὰ καὶ χολώδεα μέσφι τῆ τυφλῆ, χολώδες ἐπίκλην ἀπὸ δὲ τῶν, τὰ κάτω παχέα καὶ σαρκώδεα μέσφι τῆς ἀρχῆς τῆ ἐντέρας ἐντέρας. Ἐγγίγνεται ἔν ἐν ἀπασιν ἔλκεα, δυσεντερία δὲ τῶν ἐλκεῶν αἰ ἰδίαι. Superiora intestina ad cecum usque tenuia & biliosa sunt: atque inde Græcis cholades nominantur: post hæc, inferiora, usque ad intestini recti initium, crassa & carnosa sunt. In omnibus ulcera fiunt, Dysenteria vero est horum ulcerum species. ARETAEVS L. 2. περὶ χρόν. παθ. cap. 9. Proxima his inter intestinorum mala, tormina esse consueverunt: δυσεντερία Græce vocatur. Intus intestina exulcerantur: ex his cruor manat: isque modo cum stercore aliquo semper liquido, modo cum quibusdam mucosis excernitur, interdum simul quædam carnosa de-

scendunt. Frequens deijciendi cupiditas, dolorque in ano est. Cum eodem dolore exiguum aliquid emittitur, atque eo quoque tormentum intenditur. Idque post tempus aliquod levatur, exiguaque requies est: somnus interpellatur, febricula oritur: longoque tempore id malum cum inveteraverit, aut tollit hominem, aut, etiamsi finitur, excruciat. CELS. Lib. 4. cap. 15. Ἐν τῆσι μακροῖσι δυσεντερήσιν αἰ ἀποσιτία, κακὸν καὶ σὺν πυρετῷ, κάκιον. HIPPOCR. Aph. 6. 3. In longis dysenteriis appetitus prostratus, malum: & cum febre, pejus. Δυσεντερία, ἣν ἀπὸ χολῆς μελάνης ἀρξήται, θανάσιμον. HIPPOCR. Aph. 4. 24. Dysenteria, si ab atra bile inceperit, lethale. Ἦν ὑπὸ δυσεντερίας ἐχομένῳ οἶον σάρκες ὑποχωρήσωσι, θανάσιμον. HIPPOCR. Aphor. 4. 26. Si a dysenteria detento velut carunculae secesserint, lethale est.

ΔΥΣΘΑΝΑΤΟΣ ἢ σϙ, Morbus laboriosam mortem reddens. HIPPOCR. in Prorrh. Exponit GALENVS: Τὸ δυσθάνατον σημαίνει μὲν ποτε καὶ τὸ βραδυθάνατον, σημαίνει δὲ καὶ τὸ σὺν ἐδύνη θνήσκειν. Τὸ δυσθάνατον significat aliquando lentam mortem oppetere, aliquando autem & cum dolore mori. Schweres langsame, schmerzhaftiges Sterben. Vid. Θάνατος.

ΔΥΣΚΟΛΟΝ, Difficile & laboriosum in morbis, nec tamen periculosum. Δύσκολα ἢ μὴν ἐλέθρια. HIPPOCR. in Prorrh. Schwere, doch darum nicht gefährliche Krankheiten.

ΔΥΣΚΡΙΤΟΝ, Quod firmiter solidis atque fluidis inhæret, hinc difficulter solvitur, expellitur ac judicatur; dicitur etiam κακόκριτον. Hinc GALENVS τὸ δύσκριτον appellat δύσλυτον, solutu difficile. Comm. ad Hippocr. Aph. 30. Libr.

Libr. 4. Proinde varius morborum eventus est, Si tenax morbi fuerit materies. Etiam si enim morbus cessat, manente causa, revertitur, & morbi longitudinem affert. Ραδίως ὑποτροπιάζει, εἰς μακρὸν ἐμπίπτει χρόνον τὰ δύσλυτα. Facile revertuntur, in majus tempus excurrunt morbi, quorum causæ solutu sunt difficilia: Ita capienda est HIPPOCR. Sententia Libr. 2. Epid. τὰ κρῖσιμα μὴ κρῖνοντα, τὰ μὲν θανάτῳ δὲ δὲ δύσκριτα. Quæ judicare possunt, nec judicant, aut lethifera fiunt, aut certe curatu difficilia & longa. Harte widerspenstige Säfte, welche nicht weichen wollen, und schwer auszuführen sind, daher es mit denen Krankheiten die davon entstehen, mißlich aussiehet.

ΔΥΣΟΥΡΙΑ, Difficilis urinæ missio, beschwerlich harnen, perinde est cum τραγγερα, ardore urinæ, PAVLO. Μῆτε φλεγμονῆς μῆτε λίθου, μῆτε ἄλλου τινὸς παρόντος, εἰ μὲν δειμύτης εἴη κατὰ τὸ ἔργον διὰ τάντην ἢ δυσουρίαν ἢ τραγγερα συνίσταται. PAVLVS AEGIN. Libr. 3. c. με. Si nec inflammatio, nec calculus, nec aliud quid adfuerit, si quidem a credo fuerit in urinis abinde dysuria vel stranguria consistit.

ΔΥΣΠΕΨΙΑ, Coctionis vitium, ἀποτυχία τῆς πέψεως, error in coctionis negotio, dum ex alimentis noxius humor coquitur. Σιτίων ἀποσροφῆ δυσκρασίας ὑπαρχούσης κατὰ τὸν σωμαχὸν ἢ χυμῶν περισσίης. Διαγνώσεις δὲ τὴν θερμὴν δυσκρασίαν, τῶν δὲ δριφύων καὶ ταῖς κνισώδεσσι τε καὶ βορβορώδεσιν ἐργασίαι, τὴν δὲ ψυχρὰν, τοῖς ἐναντίοις, ἕτε γὰρ δριφύων ἕτε τῶν ψυχρῶν ἀνέχονται καὶ ὄξυρεγμῶδες ἐπίστε γίνονται, οἷς δὲ σαπίσιν εἰ χυμοῖ, ἐπίστε καὶ πυρέττωσι, οἷ δὲ διὰ καχεῖς καὶ γλισχροῦς ἀδικοῖ μὲν καὶ ἀδικοῖ τῆσιν εἰσὶν, κοινὸν δὲ σύμπτωμα

πᾶσιν εἰσὶν ἢ ναυτία: PAVL. AEGIN. Libr. 3. λζ. Mala alimentorum conversio, intemperie, aut superfluiditate humorum intra ventriculum existente. Intelligas autem intemperiem acrem ac calidam, siti, mordacibus & murmurantibus ructibus: pituitosam ac frigidam, contrariis, neque enim sitiunt neque frigida tolerare possunt, aliquando ex acido ructuosi fiunt, aliis putrescunt humores, aliquando & feбриunt, qui autem crassis glutinosisque male habentur, indolentes siti que sunt vacui, commune tamen malum his est, nausea, Verdorbene Magen-Säfte.

ΔΥΣΠΝΟΙΑ. Difficilis respiratio. Schwehrer Athem tanquam symptoma febrile. Δύσπνοιά τις αἰφνίδιος, οἷον εἰς τενοχορημῆν τῶ θώρακος. εἰ ἐπὶ τέτοις ἀπασιν ἐξαιφνης ἐγκώμενοι οἱ σφυγμοὶ μὴ καταπίπτουσι εἰς μικρότητα, τὴν κρῖσιν ἐλπίζειν. GALEN. ad Glaucon. Therap. Lib. 1. Si difficultas respirandi quædam, veluti angustato thorace, aut super his omnibus, elati tumidique pulsus ad parvitatem haud redeunt, crisis sperare oportet. Kurzer Athem mit starkem Puls ist ein Borbothe bestehenden febrilischen Auswurffs. Δύσπνοια. Difficilis respiratio, uti morbus primarius. Ἡ δύσπνοια βλάβη τῆς ἀποπνοῆς εἰσὶν, ὡσπερ ἡ δυσαισθησία τῆς αἰσθήσεως καὶ ἡ δυσκίνησις τῆς κινήσεως τ' ἔνομα: Dyspnœa respirationis læsio, veluti dysæsthesia sensus, δυσκίνησις motus defectum indicat: Ita δύσπνοιας GALENVS Libr. 7. de Compos. pharmacorum dici scribit ὅσοις ἐμπέπληται τὰ βρόγγια τῶ πνεύμονος ὑγρῶν παχέων τε καὶ γλισχροῦν. Quibus bronchia pulmonum humidis, crassis, ac viscidis rebus implentur. Kurzer Athem von frem-

fremden Säfte, welche die Lufftröhren anfüllen.

ΔΥΣΤΟΚΙΑ, δυστοκία, Partus laboriosus. Schwere Geburt. Breviter & eleganter, partus difficilis momenta describuntur a PAVLO. Ἡ δυστοκία γίνεται ἢ παρὰ τὴν τίκτησαν ἢ παρὰ τὸ τικτόμενον, παρὰ μὲν τὴν τίκτησαν, ἢ παχεῖαν καὶ καταπίμελον, ἢ μικρὰν ὄλην τὴν μήτραν, ἢ ὀδύνην ἀπειρον ἢ δειλὴν, ἢ φλεγμονὴν ἔχασαν κατὰ τὴν ὑστέρα ἢ ἐν ἄλλῳ μέρει, ἢ ὅπως ἐν ἄλλῳ νοσήσαν, ἢ φυσικῶς ἀσθενῶσαν καὶ μὴ δυναμένην ἐξωθεῖν, ἢ πρὸ ὥρας τίκτησαν: Παρὰ δὲ τὸ κύομενον, ἢ ὑπερμέγεθες ὄν, ἢ μικρὸν καὶ ὀλιγοβαρὲς ἢ ὑδροκέφαλον, ἢ τεράσιον, ἢ δικέφαλον, ἢ τεθνηκός, ἢ ζῶν μὲν, ἀσθενὲς δὲ καὶ μὴ δυναμένον προϊέναι πρὸς τ' ἐκτός, ἢ διὰ τὸ πλείονα τυγχάνειν ἐμβρυα, ἢ διὰ τὸ παρὰ φύσιν ἔχειν τὸ σχῆμα. κατὰ φύσιν μὲν γὰρ ἐστὶν τοῖς τικτομένοις σχῆμα, πρῶτον μὲν ἐπὶ κεφαλῆν, παρατεταμένῳ τῶν χειρῶν τοῖς μηροῖς καὶ ἀπαρέγλητον ἔχον κατ' ἐνθὺ τῆς κοιλίας τὴν κεφαλῆν, δεύτερον δὲ τῆτο, τὸ ἐπὶ πόδας ἀπαρέγλητον, τὰ δὲ παρὰ ταῦτα πάντα σχήματα παρὰ φύσιν εἰσὶν: παρὰ δὲ τὸ χροῖον, ἢ μὴ ἀποσπώμενον διὰ παχυσμὸν, ἢ καὶ πρὸ τῆς δέοντος ἀποσπώμενον διὰ λεπτότητα: Παρακεναμένε τὸ ἕγερθ, δυσόλισθον τὸ ἐμβρυον ὑπὸ τῆς ξηρότητος γίνεται. PAVL. AEGIN. Lib. 3. os. Partus laboriosus fit aut ex parte puerperæ aut ex parte fœtus; quod parientem attinet, si obesa & pinguis est, aut angustum habet uterum, aut conatum partus expers est, aut timida, aut inflammationem habet in utero, aut in alia quadam parte, quocumque demum modo, laborat, aut sua natura imbecilla est, utpote quæ depellere foetum haud possit. Quod fœtum concernit, si ul-

tra, quam par est, magnus fuerit, aut parvus parumque validus, aut caput habeat aquis tumidum aut monstrosus fuerit, forte biceps, aut mortuus, aut vivus equidem, aut infirmus nec sese extrorsum producere valens; aut quia plures adsint fœtus, aut si positione & litu præter naturam constitutus fuerit. Naturalis enim nascentium situs est, capite instare, manibus ad crura extensis, nec obliquum habere sed recta oppositum ostio uteri caput, alterum schema illud est, quod pedibus sistitur, haud obliquum: & quod secundinas concernit, partus difficilis abinde est, si propter tenacitatem haud abscedant aut ante tempus partus abscedant, ob laxitatem. Deinde ob viarum siccitatem, evacuatis ante humidis, immobilis fœtus redditur. Consentit MOSCHION. Διὰ τὸ τικτόμενον ἐμβρυον ἢ τὸ τέκος δυσχερῆ συμβαίνει ὅταν φυσικῶς μεγίστη κεφαλῆ, ἢ ὄλον τὸ σῶμα τῆς γαστρὸς μέγιστον, ἢ ὅτι ὑδρωπικὸν ἐστὶ ἢ κυρτὸν ἢ ἀσθενὲς ἢ πεφουσημένον ἢ τῆς θέσει παρὰ τὴν φύσιν ὄν. MOSCHION de Morbis mulierum. Propter nascentem fœtum partus difficultas accidit, si natura magnum caput est aut totum corpus utero majus est, sive quod aquis tumidus sit, aut infirmus, aut inflatus, aut situ suo præter naturam constitutus: Schwere Geburt: Von Seiten der Mutter, wenn sie fett, schwach, furchtsam ist, keine Wehen, und eine übelgelegene Mutter hat. Von Seiten der Frucht: Wenn sie groß ist, einen Wasserkopf hat, unnatürlich gebildet ist, ein schlimmes Lager hat. Eine natürliche Geburt kan mit dem Kopfe oder denen Beinen geschehen, wenn aber beydes, übler Lager halben, nicht geschehen kan, ist Mutter und Kind in Gefahr.

ΔΥΣΦΟΡΟΝ, grave ac molestum in morbis. Νύξ δύσφορος, Nox gravis ac molesta. Δύσφορὸν περὶ τὰς ἀναστάσις. HIPPOCR. Libr. 3. Epid. Aegr. 3. Male esse surgendo, Nicht ausser dem Bette dauern können, item ac δύσχερῶς φέρειν graviter morbum ferre, ungedultig seyn, HIPPOCR. Aphor. 25. Libr. 1. Δύσφορον etiam est id, quod propter gravitatem ferri nequit; Ita de Senibus HIPPOCRATES pronunciat, eos, si proceri sunt, corporis pondus ferre non posse, uti curvari illos oporteat. Μέγιστον τὸ σώματος τοῖς γέρονσι δύσφορον. Epidem. Lib. 3. explicat GALENVS, ὅτι μόγις δύνανται βασιάζειν. Statura corporis senibus gravis, cum illam ferre vix pollint. Δύσφορία προηγείται κρίσεως ἀπάσης. GALENVS Therap. ad Glaucon. Lib. 1. Inquietudo præcedit omnem crisin. Ungstlichkeit gehet vor allen febrilischen Auswürffe her.

E.

ΕΙΤΑΣΤΡΙΜΥΘΟΙ. GALENVS in Exegefi vocum Hippocrat. ἢ κεκλεισμένον τὸ σώματος φθεγγόμενον, διὰ τὸ δοκεῖν ἐκ τῆς γαστρὸς φθέγγεσθαι. Quæ concluso ore loquantur, ut vocem ventre edere videantur: Mulieres Pythone afflatae ventre oracula fundebant, ad has respicit HIPPOCRATES, quando Libr. 7. Epid. de anginosi agit, de quibus ait, ἐκ τῆς σήθεος ἐφέθειν ὡσπερ αἱ ἐγγαστρίμυθοι λέγόμενα. Ex thorace strepebant, veluti sic dictæ engastrimythæ pythissæ, Die mit geschlossenem Munde reden können, als wenn sie aus dem Bauche redeten, wie die Priesterinnen die Pythissæ genannt, thun künnten: HIPPOCRATES vergleicht die Sprache derer, die böse verschwollene Hälse haben, mit diesem Schalle.

ΕΓΓΙΣΩΜΑ, ἐστὶν ἐστὴ διακοπὴ μετὰ τῆ το διακείμενον εἰς τὸ βάθος ὑποκεχυμένης. GALEN. defin. Engisoma, ossis fractura cum descensu partis fractæ ad fundum. Ein Bruch, sonderlich der Hirn-Schaale, wenn das gebrochene Theil einwärts gedruckt ist.

ΕΓΕΡΣΙΕΣ, Expergefactiones ob pavores in somno. Ταραχώδες ἐγέρσιες. HIPPOCR. Coac. Præn. pavidæ expergefactiones Auffahren im Schlasse.

ΕΓΚΑΝΘΙΣ, Tumor carunculæ lachrymalis. Ἡ ἐγκανθίς ὑπεράυξησις ἐστὶν τῆ Φύσιν, κατὰ τὴν μέγαν κἀνθον σαρκίς, ἢ δὲ ῥοιᾶς ἀντὶ τῆς μείωσις. PAVL. AEG. Libr. 3. κβ. Encanthis augmentum præter naturam est carunculæ, quæ ad majorem oculi canthum ponitur, sicut ejusdem decrementum Rheas est.

Ἐγκανθίς δὲ καὶ ῥοιᾶς δύο πάθη ἀντικείμενα, κατὰ τὸν αὐτὸν καὶ ἓνα τρόπον γινόμενα. ὁπόταν μὲν γὰρ τύχη ὑπερσσευόμενος ὁ πρὸς τῆ ἑνὶ τῆ ὀφθαλμοῦ κἀνθός, ἐγκανθίς τὸ πάθος λέγεται. Φθίνων δὲ καὶ ἀπομικρυνόμενος, ῥοιᾶς. Βοηθεῖται δ' ἕκαστον οἰκείαις ἐπιμελείαις. Ἐγκανθίς & ῥοιᾶς duo sunt sibi invicem adversi, unum eundemque locum occupantes affectus: nam cum majoris ad nasum anguli caruncula supra justum modum excrevit, vitium ἐγκανθίς: cum vero imminuitur & emarcescit, ῥοιᾶς nuncupatur. Singulis propria curandi ratione subvenitur. ACTVAR. Lib. 2. περὶ διαγν. παθ. cap. 2. Ἐγκανθίς: Carnis in magno oculi angulo excrefcentia, παρὰ φύσιν τις ἔγκος ἐν τοῖς μεγάλοις κἀνθοῖς, Præternaturalis in magnis oculorum angulis tumor. HESYCH. σὰρξ ἐν ὀφθαλμοῖς ἀυξηθεῖσα. Caro in oculis aueta, abinde ille oculi affectus, quo palpebræ vehementer distenduntur, sunt enim duo canthorum ametriæ,